

Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Література про Черкаську область

за II квартал 2019 року

Бібліографічний покажчик

Черкаси 2019

УДК 016:908] (477.46)
Л64

Укладач   Л. Т. Демченко

Редактор   В. К. Величко

Л64 Література про Черкаську область за II квартал 2019 року : бібліогр. покажч. / Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкас. облдержадмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради ; [уклад. Л. Т. Демченко]. – Черкаси : ОУНБ ім. Тараса Шевченка, 2019. – 44 с.

Покажчик «Література про Черкаську область» виходить щоквартально. Включає описи краєзнавчих книг та найважливіших статей з періодичних видань.

Видання призначене для бібліотечних працівників, краєзнавців, педагогів, студентів.

УДК 016:908] (477.46)

© Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка», 2019

Від укладача

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка видає поточний бібліографічний покажчик «Література про Черкаську область» з 1959 року.

Він виходить випусками щоквартально. Включає описи книг та найважливіших статей з періодичних видань. Матеріал систематизований за розділами, які відображають основні питання краєзнавства.

В межах розділів література подана в логічній послідовності, частково анотована.

Бібліографічний покажчик розрахований на бібліотечних працівників, краєзнавців, педагогів, студентів.

ЗАГАЛЬНІ ПРАЦІ ПРО ОБЛАСТЬ. МІСТА І СЕЛА КРАЮ. НАСЕЛЕННЯ

216. Черкаська область : [заг. інформація, склад населення та етнонац. спільноти регіону] // Україна – сузір'я культур : зб. – Київ, 2018. – С. 180–186.

217. Віргуш, Н. Алея сакур – окраса Кам'янки / Наталя Віргуш // Черкас. край. – 2019. – 8 трав. (№ 21). – С. 4.

218. Юхно, Б. У «Вічному місті» над Россю : [з історії сьогодення м. Корсунь-Шевченківський] / Б. Юхно // Нова Доба. – 2019. – 26 черв. (№ 25). – С. 10.

219. Черкаси – місто водограїв : [сучасні фонтани міста] / за інформацією in.sk.ua // 7 днів Черкаси. – 2019. – 8 трав. (№ 19). – С. 16.

220. Чигиринщина: історія і сьогодення : матеріал IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси : Вертикаль, 2018. – 294 с. : іл. – Містить бібліогр.

221. Найактивніші громадські організації областей України. Черкаська область : [нац. меншини] // Україна – сузір'я культур : зб. – Київ, 2018. – С. 233.

Краєзнавство. Пам'ятки історії і культури. Історико-культурні заповідники

222. Висоцька, Л. Постать Костянтина Наумовича Гудзенка як дослідника регіональної історії Голодомору 1932-1933 років / Л. Висоцька // Штучні голоди в Україні ХХ століття : матеріали Міжнар. конф., (Київ, 16 трав. 2018 р.) / Всеукр. правозахис. орг. «Меморіал» ім. В. Стуса, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Укр. ін-т нац. пам'яті [та ін.]. – Київ, 2019. – С. 110–113.

223. Лазуренко, В. Подвижник краєзнавства Черкащини : [життя та діяльність В. М. Мельниченка, черкас. історика, краєзнавця, гром. діяча] / Валентин Лазуренко // Краєзнавство. – 2019. – № 1. – С. 43–51.

224. Мицик Вадим Федорович : [краєзнавець, дослідник голодомору, уродженець с. Вишнопіль Тальнів. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 267–268.

225. Юхно, Б. Мандрівка Черкащиною з користю і не без моралі : [монастирі, палаци, парки, краєзнав. музеї] / Борис Юхно (за матеріалами путівника «Подорожуємо Черкащиною», Вид. Ю. Чабаненко, 2019 р.) // Нова Доба. – 2019. – 17 квіт. (№ 16). – С. 8–9.

226. Діденко, Я. Л. Про роботу Національного історико-культурного заповідника «Чигирин» у 2011 році / Яніна Леонідівна Діденко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 251–256.

227. Пироженко, А. М. Історико-архітектурний комплекс «Резиденція Богдана Хмельницького». «Людська» / Антоніна Миколаївна Пироженко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 280–284.

228. Піскун, О. О. Виставкова діяльність музею Б. Хмельницького : історія, проблеми, перспективи : [м. Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 256–265.

АРХЕОЛОГІЯ. ЕТНОГРАФІЯ. ГЕРАЛЬДИКА. НУМІЗМАТИКА

229. Ляшко, Ю. Ю. Нові знахідки зброї скіфського часу із околиць Холодного Яру / Юрій Юрійович Ляшко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 22–23.

230. Ляшко, Ю. Ю. Нова пам'ятка раннього залізного віку в околицях Жаботина : [с. Жаботин Кам'ян. р-ну] / Юрій Юрійович Ляшко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 24–25.

231. Руденко, С. В. Пам'ятки Пеньківської культури на Чигиринщині / Сергій Вікторович Руденко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 25–27.

232. Лобода, В. В. Мотронинське городище скіфської доби : [в урочищі Холодний Яр] / В. В. Лобода // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів XX Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 289–291.

233. Мотронинське городище – давня столиця Межовиків : тисячі років тому в Холодному Яру був «мегаполіс» – фортеця вправних землеробів і хоробрих воїнів : [VI-V ст. до н.е.] / за матеріалами сайту spas.net.ua ; мал. Євгена Края // Козац. край. – 2019. – Квіт. (№ 2). – С. 6.

234. Дзюра, Ю. С. Трипільські протоміста на теренах України : [Майданецьке, Тальянки, Доброводи] / Ю. С. Дзюра // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів XX Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 265–267.

235. Стригун, Ю. «За дві грецькі амфори віддав річну зарплату» : черкаський археолог Михайло Сиволап по крупицях збирає унікальний музей Середньої Наддніпрянщини / Юрія Стригун // Акцент. – 2019. – 19 юня (№ 25). – С. 5.

* * *

236. Захарчук, Л. М. Рослинна та зооморфна символіка в художньому оформленні інтер'єру української оселі Середнього

Подніпров'я / Людмила Миколаївна Захарчук // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 138–142.

237. Найден, О. С. Міф. Фольклор. Форма. Образ / О. С. Найден. – Київ : [б.в.], 2017. – 314 с. : іл. – Містить бібліогр.

Народна лялька на Черкащині – с. 142–143, 145, 146–151, 172, 173, 174, 182–183, 184.

238. Дерев'яно, Н. В. Комплекс прикрас до народного жіночого вбрання Чигиринщини кінця XIX початку XX століття / Наталія Василівна Дерев'яно // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 124–129.

239. Оголені плечі та уквітчана голова : у Черкасах презентували оригінал. фотовиставку : [фотопроект «Уквітчана» з весіл. вінків черкас. майстринь К. Друзь та А. Криворотової у Черкас. галереї нар. мистецтва] // 7 днів Черкаси. – 2019. – 19 черв. (№ 25). – С. 20.

240. Зелена, О. М. Дерево життя – центральний символ на вишитих «чернецьких» рушниках Чигиринщини : (на основі фондових матеріалів НІКЗ «Чигирин») / Олена Михайлівна Зелена // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 130–133.

241. Фіцич, Наталка. Культ предків : нетурист. звичаї України / Наталка Фіцич ; [голов. ред. О. В. Красовицький ; фот. Р. Альмухамедова та ін.]. – Харків : Фоліо, 2017. – 167 [2] с. : іл.

Обряд Водохреща у м. Корсунь-Шевченківський. – с. 159–161.

242. Юлкіна, Л. І. Традиційні весільні пісні Чигиринщини : (на прикладі сіл Стецівка та Галаганівка Чигиринського р-ну) / Людмила Іванівна Юлкіна // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур.

заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 166–169.

243. Толкушин, О. Г. Геральдична традиція міста Чигирин / Олег Геннадійович Толкушин // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 37–41.

244. Нацбанк вводить у обіг пам'ятну монету «Холодний Яр» // Вечірні Черкаси. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 12.

ІСТОРІЯ

Історія краю до 1917 р.

245. Кравець, А. Як Евлія Челебі зі Стамбула подорожував краєм «бунтівних козаків, або ж бритоголового народу»... : у Чигирині закордонний мандрівник побачив «диявольську зброю», а в Умані навчився української лайки... [турец. письменник і богослов Е. Челебі на Черкащині у 17 ст.] / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2019. – 19 черв. (№ 25). – С. 17.

246. Матрос, Л. В. Медведівка в Гайдамацькому русі XVIII століття / Лариса Вікторівна Матрос // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 75–78.

247. Мельниченко, В. Як голосували на Черкащині понад 100 років тому : [вибори 1906 р.] / Василь Мельниченко ; матеріал зі сторінки в Facebook // Вечірні Черкаси. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 10.

248. Юхно, Б. Машбуд минулого століття : [про І. К. Гроссе, засн. Черкас. машинобуд. з-ду] / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 24 квіт. (№ 17). – С. 10.

Черкащина в період Української революції 1917–1921 рр.

249. Зозуля, Н. М. Свідчення старшин та офіцерів Армії УНР про політичні орієнтації повстанського руху в Середньому Подніпров'ї у 1918-на поч. 1920-х рр. / Н. М. Зозуля, В. М. Лазуренко // Гуманітарний вісник. Сер. Історичні науки : [всеукр. зб. наук. пр.] / Черкас. держ. технолог. ун-т. ; [складання І. Ю. Стадник]. – Черкаси, 2017. – Число 27, вип. 11. – С. 187–194.

250. Зозуля, Н. М. До питання про деякі тактичні форми повстанської боротьби в Середньому Подніпров'ї у 1918-на поч. 1920-х рр. : (за мемуарами старшин та офіцерів Армії УНР) / Н. М. Зозуля // Гуманітарний вісник. Сер. Історичні науки : [всеукр. зб. наук. пр.] / Черкас. держ. технолог. ун-т. ; [складання І. Ю. Стадник]. – Черкаси, 2017. – Число 27, вип. 11. – С. 195–201.

251. Кличков, Д. В. Павло Гарячий – сотник Армії УНР : [уродженець с. Буда-Горобіївська Канів. р-ну] / Д. В. Кличков // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 278–280.

252. Абашіна, Л. О. Пономаренко Прокіп Мефодійович (отаман Квочка) – член Холодноярського повстанського комітету / Людмила Олександрівна Абашіна // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали ІV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 204–205.

253. Сенсаційна знахідка : краєзнавцю вдалося встановити точну дату загибелі отамана Холодного Яру : [В. С. Чучупак загинув 19 лют. 1920 р.] / за інформацією вид. «Козацький край» // Нова Молодь Черкащини. – 2019. – 15 трав. (№ 20). – С. 6.

Голодомор 1932-1933 рр.

254. Клименко, Т. Першоджерела про голод 1932-1933 рр. (за документами Державного архіву Черкаської області) / Т. Клименко

// Штучні голоди в Україні ХХ століття : матеріали Міжнар. конф., (Київ, 16 трав. 2018 р.) / Всеукр. правозахис. орг. «Меморіал» ім. В. Стуса, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Укр. ін-т нац. пам'яті [та ін.]. – Київ, 2018. – С. 150–152.

255. Безпальче : [село Драбів. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 37.

256. Ветров, О. Кам'янщина у судах голодомору / О. Ветров // Штучні голоди в Україні ХХ століття : матеріали Міжнар. конф., (Київ, 16 трав. 2018 р.) / Всеукр. правозахис. орг. «Меморіал» ім. В. Стуса, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Укр. ін-т нац. пам'яті [та ін.]. – Київ, 2018. – С. 104–110.

257. Лебедівка : [село Кам'ян. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 232.

258. Тальнівський район // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 414–415.

259. Глибочок : [село Тальнів. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 88.

260. Семеняк, В. Мама : [спогади про голод у с. Мошурів Тальнів. р-ну] / Валентина Семеняк // Україна. Голодомор 1946-1947 років : непокараний злочин, забуте добро / авт.-упоряд. А. І. Бондарчук. – Київ, 2017. – С. 332–335.

261. Уманський район // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 453–454.

262. Штельмах, А. Хто ж моя мати? : [спогади про голод у с. Кочержинці Уман. р-ну] / Анатолій Штельмах // Україна. Голодомор

1946-1947 років : непокараний злочин, забуте добро / авт.-упоряд. А. І. Бондарчук. – Київ, 2017. – С. 448–449.

263. Рижавка : [село Уман. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 360–361.

264. Шарин : [село Уман. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 540.

265. Христинівський район // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 508–509.

266. Севастянівка Мала : [село Христинів. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 382.

267. Соколівочка : [село Христинів. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 391.

268. Бузуків : [село Черкас. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 53.

269. Хандучка, С. П. Голодомор 1932-33 рр. та голод 1946-47 рр. у спогадах жителів села Вітове : [Чигирин. р-н] / Світлана Петрівна Хандучка // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 208–214.

270. Сібякіна, Т. М. Голодомор 1932-33 років у с. Стецівка Чигиринського району Черкаської області / Тетяна Михайлівна Сібякіна // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 205–208.

Репресії на Черкащині

271. Хворостяний, В. Як більшовики знищили паростки фермерства на Уманщині під час колективізації : 19 трав. в Україні – День пам'яті жертв політ. репресій / Василь Хворостяний // Дзеркало тижня. – 2019. – 18 трав. (№ 18). – С. 15.

272. Король, Р. За незаконну агітацію засудили батька та його синів : [про політ. репресії проти черкащан у 30-40 рр. 20 ст.] / Роман Король // Черкас. край. – 2019. – 15 трав. (№ 22). – С. 1, 6.

Край в роки Другої світової війни

273. Абашіна, Л. О. Остарбайтери – історія і долі людей : [зі спогадів жителів Черкащини] / Людмила Олександрівна Абашіна // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 221–225.

274. Абашіна, Л. О. Визволення Чигирини від німецько-фашистських загарбників 12 грудня 1943 року / Людмила Олександрівна Абашіна // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 214–216.

275. Жіночі історії Другої світової війни : [зокрема, про О. Шулежко та Є. Лисенко] / за матеріалами інтернет-джерел // Нова Доба. – 2019. – 8 трав. (№ 18). – С. 16.

276. Пельменьова, Н. 100-річчя з дня народження матері-героїні Пелагеї Розум : [П. П. Розум, мати-героїня, остарбайтер, жителька с. Зеленьків Тальнів. р-ну] / Наталія Пельменьова // Нова Доба. – 2019. – 8 трав. (№ 18). – С. 4.

277. Чос, В. Яків Пасічник звільняв Городище від гітлерівців : [Я. П. Пасічник, учасник Корсунь-Шевченків. битви, житель м. Городище] / Володимир Чос // Нова Доба. – 2019. – 8 трав. (№ 18). – С. 7.

278. Чос, В. У Звенигородці виявили велике поховання загарбників : [поховання нім. військовослужбовців у м. Звенигородка] / Володимир Чос // Нова Доба. – 2019. – 19 черв. (№ 24). – С. 7.

279. Кукса, Н. 1946-47 рр., Чигиринщина / Надія Кукса // Україна. Голодомор 1946-1947 років : непокараний злочин, забуте добро / авт.-упоряд. А. І. Бондарчук. – Київ, 2017. – С. 40–46.

Друга половина ХХ ст.–ХХІ ст.

280. Нікітенко, Л. Хати – у воду : рукотвор. Кременчуц. море 65 р. тому затопило майже 200 сіл : [у с. Сагунівка Черкас. р-ну створили макет двох затопл. сіл – Сагунівки та Ломоватого] / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2019. – 3-4 трав. (№ 49). – С. 3.

281. Черкащани з вдячністю згадують Івана Лутака / соратники й учні Івана Кіндратовича // Черкас. край. – 2019. – 29 трав. (№ 24). – С. 1, 4.

282. Юхно, Б. Легендарний керівник : до 100-річчя з дня народження Івана Лутака / Борис Юхно (за публікаціями Володимира Ушанова, Сергія Хльобаса, Володимира Лук'янця, Наталії Рів'єри та кн. «Іван Лутак – син землі української») // Нова Доба. – 2019. – 29 трав. (№ 21). – С. 5, 10.

283. Голиш, Г. Колишній високопосадовець відзначив свій ювілей : [В. Н. Шаповал, колиш. нар. депутат України, житель м. Черкаси] / Григорій Голиш // Нова Доба. – 2019. – 24 квіт. (№ 17). – С. 9.

284. Майдан. Свідчення. Допомога постраждалим. Міжнародна солідарність / [О. Андреева, І. Берлянд, Т. Хорунжа, Л. Фінберг] ; за ред.

Л. Фінберга, І. Берлянд, О. Андреевої ; [Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.» та ін.]. – Київ : Дух і Літера, 2018. – 815 с.

Черкаси – с. 18, 19, 233, 291, 297, 305, 483, 593, 594, 597, 606, 676, 677.

285. Виноградов, О. Слово Майдана / Олег Виноградов ; [ред. Л. Пасько]. – Киев : Корбуш, 2014. – 527 с. : ил.

Спогади учасників подій на Майдані Незалежності у Києві (2013-2014 рр.). Спогади жителів Черкас. обл. – с. 20–21, 357–359.

Історія міст і сіл Черкащини

286. Злобинець, М. Кое-что из прошлого г. Золотоноши ; Дещо з минулого міста Золотоноші / М. Злобинець // Силка О. Бандури пісня недоспівана..., або Суспільний виклик Михайла Злобинця / О. Силка, Л. Синявська. – Черкаси, 2017. – С. 117–125.

287. Горенко, Л. М. Особливості розвитку винокурної та цукрової промисловості в поміщицьких господарствах середнього типу на Правобережній Україні в першій половині XIX ст. : [горілч. та цукр. з-ди у м. Кам'янка] / Л. М. Горенко // Гуманітарний вісник. Сер. Історичні науки : [всеукр. зб. наук. пр.] / Черкас. держ. технолог. ун-т. ; [складання І. Ю. Стадник]. – Черкаси, 2017. – Число 27, вип. 11. – С. 38–45.

288. Зелененко, Л. Село Бучак відроджує традиції : аби не допустити руйнації унік. краю, пропонують збудувати село-музей та зберегти старий млин : [с. Бучак Канів. р-н] / Лариса Зелененко // Вечірні Черкаси. – 2019. – 15 трав. (№ 20). – С. 10.

289. Захарченко, Д. В. Смілянщина на карті Г. Л. де Боплана / Д. В. Захарченко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів XX Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 275–276.

290. Бик, О. В. Денікінський режим – сторінка історії Смілянщини періоду Української революції 1917-1921 рр. / О. В. Бик // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів XX Всеукр. наук. конф.

молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 255–257.

291. Про них не пишуть в путівниках : старовинні черкаські будівлі XIX-XX сторіччя : [м. Черкаси] / за матеріалами in.sk.ua // Нова Молодь Черкащини. – 2019. – 22 трав. (№ 21). – С. 11.

292. Як розважалися черкаські 100 років тому : [кіно, театр, цирк, футбол у м. Черкаси] / за матеріалами «in.sk.ua» // 7 днів Черкаси. – 2019. – 10 квіт. (№ 15). – С. 16.

293. Юхно, Б. Місто-квітник із минулого : [озеленення м. Черкаси в 1960-1980-х рр. XX ст.] / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 10 квіт. (№ 15). – С. 8–9.

294. Юхно, Б. 10 народних помічників з минулого : [з життя жителів м. Черкаси 1970-1990-х рр. : реклама, агітація, дошки пошани, пункти склотари, підземні туалети, поштові скриньки та ін.] / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 19 черв. (№ 24). – С. 6.

295. Юхно, Б. Пляжна історія Черкас : [пляжі м. Черкаси (1980-2019 рр.)] / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 29 трав. (№ 21). – С. 6.

296. Брель, О. В. Чигирин в часи гетьманування Юрія Хмельницького / Ольга Володимирівна Брель // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 54–58.

297. Барвінок, Ю. В. Чигирин за часів гетьманування Петра Дорошенка (1665-1676 рр.) / Юлія Василівна Барвінок // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 58–64.

298. Брель, О. В. До питання надання Чигирину Магдебурзького права / Ольга Володимирівна Брель, Яніна Леонідівна Діденко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 33–36.

299. Перепелиця, А. І. Єврейський цвинтар (Кіркут) в архітектурному ландшафті м. Чигирин : минувшина і сьогодення / Алла Іванівна Перепелиця, Світлана Федорівна Павлова

// Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 109–112.

300. Чепурний, О. І. 3 історії створення мікрорайону Новий Чигирин / Олександр Іванович Чепурний // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 242–245.

Громадсько-політичні, історичні та військові діячі, імена яких пов'язані з краєм

301. Кравець, А. Барон із черкаських селян мало не приєднав Кубань до України : розвідник і дипломат, убитий за любов до Батьківщини : [Ф. К. Боржимський, уродженець с-ща Верхнячка Христинів. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2019. – 26 черв. (№ 26). – С. 17.

302. Клімов, А. А. Предвісник Запорізької Січі : Дмитро Вишневецький (Байда) (1517-1563) ; Таємний план Байди ; фортеця на Малій Хортиці ; Байка про Байду // Клімов А. А. Славетні гетьмани України / [Клімов А. А. ; голов. ред. О. С. Кандиба]. – Харків, 2017. – С. 8–11. : іл.

303. Голиш, Г. Славний лицар національного духу : Андрій Миколайович Вовк – відомий військовий діяч, генерал УНР, уродженець села Деньги Золотоніщини / Григорій Голиш // Вечірні Черкаси. – 2019. – 17 квіт. (№ 16). – С. 7.

304. Шаповал, Ю. «Я походжу з давньої родини Грушів...» : [родовід Михайла Грушевського. Чигирин. повіт] // Шаповал Ю. І. Михайло Грушевський : «Я сам прийшов до політики через історію...» / Юрій Шаповал, Ігор Верба ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – Київ, 2018. – Розд. 1. – С. 9–22.

305. Висоцька, Л. Г. Сторінками щоденника Маріанни Давидової : [період життя у м. Кам'янка, 1905-1917 рр.] / Лариса Григорівна Висоцька, Наталія Олегівна Пугач // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп.

2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 104–105.

306. Клімов, А. А. У боротьбі за єдність : Петро Дорошенко (1627-1698) ; Відродження держави ; Корсунська угода ; Зречення // Клімов А. А. Славетні гетьмани України / [Клімов А. А. ; голов. ред. О. С. Кандиба]. – Харків, 2017. – С. 32–35. : іл.

307. Тетерюк, М. М. Історичний портрет ігумена Мельхіседека Значко-Яворського / М. М. Тетерюк // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів XX Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 308–310.

308. Клімов, А. А. Батько козацької чайки : Самійло Кішка (бл. 1530-1602) ; Чверть сторіччя на галерах ; Нове гетьманство ; За скасування баніцій // Клімов А. А. Славетні гетьмани України / [Клімов А. А. ; голов. ред. О. С. Кандиба]. – Харків, 2017. – С. 12–15. : іл.

309. Лісова, Л. Черкаський орел над річкою Янцзи : [історія рад. льотчика Григорія Кулішенка, нар. героя Китаю, уродженця с. Черепин Корсунь-Шевченків. р-ну] / Лідія Лісова // Голос України. – 2019. – 25 квіт. (№ 80). – С. 14.

310. Кравець, А. Чи буде на інавгурації Зеленського президентський клейнод Лівичького? : «Знак гідності» уродженця Канівщини, Президента УНР в екзилі, має вензелі Мазепи і Петлюри... [А. М. Лівичький, уродженець с. Ліпляве Канів. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2019. – 15 трав. (№ 20). – С. 17.

311. Куштан, Д. П. Володарка персня, або у пошуках власниці суботівської каблучки : [перстень, знайдений у 2008 р. у с. Суботів Чигирин. р-ну, що ймовірно належав Р. Лупул, дружині Т. Хмельницького] / Дмитро Павлович Куштан // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 50–53.

312. Єфремцева, А. П. Князі Любомирські – польські володарі маєтку Кам'янка Чигиринського повіту / Алла Павлівна Єфремцева // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф.,

[Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 85–89.

313. Макарюк, В. В. Роль Семена Неживого у повстанні Коліївщина / Віта Володимирівна Макарюк // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 78–81.

314. Даниленко, О. Повернення графині Софії Потоцької : [пам'ятник С. Потоцькій в Уман. дендролог. парку] / Ольга Даниленко // Черкас. край. – 2019. – 10 квіт. (№ 16). – С. 16.

315. Старів Семен Митрофанович : [громад. діяч укр. діаспори у США, уродженець с. Вергуни Черкас. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 404–405.

316. Шмиголь, Л. О. Маєтності І. І. Фундуклея на Чигиринщині / Любов Олексіївна Шмиголь // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 96–100.

317. Кралюк, П. М. Богдан Хмельницький : легенда і людина / Петро Кралюк ; худож.-оформлювач О. А. Гугалова. – Київ : ДОВЖЕНКО БУКС, 2018. – 182, [2] с. : іл.

318. Клімов, А. А. За правду та волю : Зиновій Теодор (Богдан) Хмельницький (1596-1657) ; Батько Хміль ; Шлях на захід ; Творець української державності // Клімов А. А. Славетні гетьмани України / [Клімов А. А. ; голов. ред. О. С. Кандиба]. – Харків, 2017. – С. 24–27. : іл.

319. Анцишкін, І. В. До питання про обрання Богдана Хмельницького гетьманом у 1648 р. / Ігор Валерійович Анцишкін // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 42–45.

320. Історична знахідка у Суботіві : науковці припускають, що знайдене ймовірне поховання Богдана Хмельницького, пошуки якого тривали понад 300 років : [у с. Суботів Чигирин. р-ну] // Нова Молодь Черкащини. – 2019. – 26 черв. (№ 26). – С. 7.

321. Мицик, Ю. А. Тиміш та Юрій Хмельницькі / о. Юрій Мицик. – Харків : Глобус, 2018. – 118, [2] с.

322. Мицик, Ю. А. Тиміш Хмельницький / Юрій Андрійович Мицик // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 46–49.

323. Ховав самвидав у пелюшках і передбачав окупацію Криму : з дня трагічної загибелі В'ячеслава Чорновола минуло 20 років / джерело : «Сьогодні» // 7 днів Черкаси. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 16.

ПРИРОДА. ЕКОЛОГІЯ

324. Чигирик, Н. В. 3 історії діяльності Тясминської експериментальної бази Інституту гідробіології Академії наук УРСР : [у с. Стецівка Чигирин. р-ну, дослідження причин цвітіння води у Кременчуц. водосховищі] / Наталія Василівна Чигирик // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 239–242.

325. Кирей, Р. Уроки і ризики грандіозних проєктів : [сьогодення Кременчуц. водосховища] / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2019. – 30 трав. (№ 100). – С. 5.

326. Даниленко, О. Отруєна Рось : чому і як у воду чудової ріки потрапили отрутохімікати / Ольга Даниленко // Черкас. край. – 2019. – 12 черв. (№ 26). – С. 2.

327. Радченко, С. Отруєна вода : в Рось потрапило понад півтонни агрохімії : черкас. екологи заспокоюють результатами аналізів / Сергій Радченко // Вечірні Черкаси. – 2019. – 12 черв. (№ 24). – С. 3.

328. Мосюнз, А. С. Біолого-екологічний аналіз структури вищої водної рослинності річки Вільшанка / А. С. Мосюнз, Ю. О. Компанієць // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у

дослідження молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 415–417.

329. Макаренко, А. І. Адвентивна флора Городищенського району Черкаської області / А. І. Макаренко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 414–415.

330. Кравцова, А. В. Спонтанна флора газонних насаджень міста Сміла / А. В. Кравцов // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 410–412.

331. Ларіонов, М. С. Адвентивні види рослин в урбоєкосистемі м. Черкаси / М. С. Ларіонов // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 412–414.

332. Самойленко, В. Ю. Сегетальна флора села Червона Слобода та його околиць / В. Ю. Самойленко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 417–419.

333. Лісецький, В. Ю. Орнітофауна ботанічного саду Черкаського національного університету та можливості її використання в екологічній освіті / В. Ю. Лісецький // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 448–450.

334. Пуха, І. М. Зимівля водоплавних та навколводних птахів на очисних спорудах міста Черкаси / І. М. Пуха, К. В. Лавріненко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 432–435.

335. Жуленко, В. К. Зимуючі птахи ряду горобцеподібні (passeriformes) Черкаського Придніпров'я / В. К. Жуленко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 422–425.

336. Лавріненко, К. В. Видовий склад та відносна чисельність птахів підряду кулики (charadriid) східної Черкащини / К. В. Лавріненко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 428–430.

337. Калашник, М. С. Видовий склад членистоногих-шкідників запасів зерна колосових культур в Черкаській області / М. С. Калашник // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 425–427.

338. Гумен, Б. Б. Поширення іксодових кліщів (ixodidae) на території міста Черкаси у 2017 році / Б. Б. Гумен // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 421–422.

339. Чепурна, І. В. Природно-заповідний фонд Чигиринщини / Ірина Володимирівна Чепурна // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали ІV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 284–286.

340. Журавель, А. Ю. Біоіндикаційна оцінка впливу Черкаської ТЕЦ на прилеглі території / А. Ю. Журавель // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 456–458.

ЕКОНОМІКА ОБЛАСТІ

Промисловість. Комунальне господарство

341. Історія електрифікації Жашківщини розпочалася у 1961 році // Нова Молодь Черкащини. – 2019. – 8 трав. (№ 18-19). – С. 6.

342. Лісова, Л. Сплав сили і волі : [діяльність у Черкасах вивезеного з Донбасу підприємства «Донецьк-реактив», зараз «Chemical Elements Ukraine»] / Лідія Лісова // Голос України. – 2019. – 19 квіт. (№ 76). – С. 8.

343. Віргуш, Н. Натуральна олія «Красногірська» – для здоров'я людей : [діяльність ТОВ «Красногірський олійний завод» поблизу с. Антипівка Золотоніс. р-ну] / Наталя Віргуш // Черкас. край. – 2019. – 3 квіт. (№ 15). – С. 5.

344. Віргуш, Н. СУБи – в минулому. Відтепер багатоповерхівками керуватиме управляюча компанія : [діяльність ТОВ «Сантехбудконструкція» у м. Черкаси] / Наталя Віргуш // Черкас. край. – 2019. – 19 черв. (№ 27). – С. 5.

Сільське господарство

345. Віргуш, Н. На захисті від водної стихії : [діяльність Черкас. регіон. упр. вод. ресурсів] / Наталя Віргуш // Черкас. край. – 2019. – 19 черв. (№ 27). – С. 4.

346. Лесич, І. День водника. Які вони, трудові будні працівників водного господарства? : [діяльність Черкас. регіон. упр. вод. ресурсів] / Інна Лесич // Черкас. край. – 2019. – 5 черв. (№ 25). – С. 4.

347. Лісова, Л. Дбають про щедрі та безпечні урожаї : [ниніш. року компанія «UKRAVIT» відзначає своє двадцятиріччя] / Лідія Лісова // Голос України. – 2019. – 24 квіт. (№ 79). – С. 6.

348. Дубровик-Рохова, А. Фермер на... мільйон : Володимир Осадчий: «Зараз ми виконуємо відсотків тридцять того, що повинні робити держава і місцева влада в селах» : [діяльність агрофірми «Базис» в Уман. та Христинів. р-нах] / Алла Дубровик-Рохова // День. – 2019. – 10 квіт. (№ 65). – С. 8–9.

349. Кирей, Р. Горіховий флешмоб : на Черкащині висадили 5157 дерев і встановили рекорд : [зокрема, у с. Квітки Корсунь-Шевченків. р-ну] / Роман Кирей // Черкас. край. – 2019. – 17 квіт. (№ 17). – С. 15.

350. Шипша, В. Є рекорд! Флешмоб від «Урожаю» з висаджування горіхів ввійшов до Книги рекордів України : [флешмоб «Висади свої горіхи» у с. Мельники Чигирин. р-ну] / Віталій Шипша // Вечірні Черкаси. – 2019. – 17 квіт. (№ 16). – С. 4.

351. Яценко, В. Василь Яценко : «Працюємо для розвитку лісів» : [діяльність ДП «Корсунь-Шевченківське лісове господарство»] : бесіда з керівником лісгоспу Василем Яценком / інтерв'ю вела Наталя Віргуш // Черкас. край. – 2019. – 22 трав. (№ 23). – С. 5.

352. Віргуш, Н. Є така місія на землі – бути лісівником : [про Л. В. Буруля, керівника Яснозір. лісництва у складі «Корсунь-Шевченківське лісове господарство»] / Наталя Віргуш // Черкас. край. – 2019. – 5 черв. (№ 25). – С. 5.

353. Віргуш, Н. Смілянський лісгосп – підприємство нової формації / Наталя Віргуш // Черкас. край. – 2019. – 17 квіт. (№ 17). – С. 5.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

354. Парамонов, В. Віктор Парамонов : «Від нововведень на станції переливання крові виграла лікарі і пацієнти» : [про діяльність підприємства «Черкаси-плазма»] : бесіда з директором КНП «Черкаський обласний онкологічний диспансер» Віктором Парамоновим / Фейсбук-сторінка «ЧеркасиДОНОР» // 7 днів Черкаси. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 6.

355. Калиновська, Т. Санаторій «Руська Поляна» надає дітям медичну і психологічну реабілітацію : [історія та сьогоднішня КЗ «Обласний дитячий спеціалізований санаторій «Руська Поляна» Черкас. обл. ради] / Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2019. – 3 квіт. (№ 15). – С. 9.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ. ТУРИЗМ

356. Ярославська, Л. П. Знамениті спортсмени Шевченкового краю : [черкащани-параолімпійці] / Л. П. Ярославська, В. В. Загородній // Гуманітарний вісник. Сер. Історичні науки : [всеукр. зб. наук. пр.] / Черкас. держ. технолог. ун-т. ; [складання І. Ю. Стадник]. – Черкаси, 2017. – Число 27, вип. 11. – С. 147–153.

357. Силачі Чорнобаївського клубу «ВІКІНГ» виграли першість чемпіонату України з пауерліфтингу і здобули ліцензію на Євразійський кубок – 2019 // Черкас. край. – 2019. – 24 квіт. (№ 19). – С. 11.

358. Грицаченко, А. П. Розвиток туристичної інфраструктури Чигиринського району Черкаської області / А. П. Грицаченко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 126–128.

359. Горбанець, С. Ю. Державна програма «Золота підкова Черкащини» – перспективи розвитку туристської галузі в Черкаській області / С. Ю. Горбанець // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 124–126.

360. Гладченко, В. О. Рекреаційні ресурси смт Стеблів Корсунь-Шевченківського району – важливий аспект розвитку сільського (зеленого) туризму / В. О. Гладченко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 115–116.

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ ОБЛАСТІ

361. Профспілка працівників державних установ Черкащини : від минулого до сьогодні : [1954-2019 рр.] // Профспілковий вісник. – 2019. – Квіт. (№ 2). – С. 2.

362. Марченко, В. На Трійцю освячено пам'ятний козацький хрест на Охматівській Січі : [відродження козацтва у с. Охматів Жашків. р-ну] / Василь Марченко // Черкас. край. – 2019. – 19 черв. (№ 27). – С. 10.

ДЕРЖАВНА ВЛАДА І УПРАВЛІННЯ

363. Звіт про діяльність народного депутата Геннадія Бобова за 2014-2019 роки // Нова Доба. – 2019. – 26 черв. (№ 25). – С. 4–9.

364. Нардеп Сергій Рудик отримав від митрополита Епіфанія медаль св. Архістрати́га Михаїла : [С. Рудик, нар. депутат України від Черкащини] / за інформацією сайту ПЦУ // Вечірні Черкаси. – 2019. – 22 трав. (№ 21). – С. 16.

365. Коваль, О. О. Особливості ринку праці Черкаської області / Коваль О. О. // Вісн. Східноєвроп. ун-ту екон. і менеджменту. Сер. Економіка і менеджмент. – Черкаси, 2018. – № 2 (25). – С. 40–46. – Бібліогр.: с. 46.

366. Кучер, Г. Як в Умані дійшли до кожного : широка, добре налагодж. соц. робота у громаді дає змогу забезпечувати високі європ. стандарти послуг / Галина Кучер // Уряд. кур'єр. – 2019. – 14 черв. (№ 111). – С. 6.

367. Кирей, Р. Ті, хто права на помилку не мають : будні й досягнення Черкаського НДЕКЦ : [Черкас. науково-дослід. експертно-криміналіст. центр МВС України] / Роман Кирей // Черкас. край. – 2019. – 19 черв. (№ 27). – С. 7.

368. Богуславський, К. «Арестованные друг друга избивали, пели и плясали» : антологія чекист. издевательства над заключенными. К 80-летию «Уманского дела» : [о злодеяниях Уман. райотдела НКВД в 1937-1939 гг.] / Константин Богуславский // Вечірні Черкаси. – 2019. – 5 черв. (№ 23). – С. 18.

Об'єднані територіальні громади Черкащини

369. Про внесення змін до перспективного плану формування територій громад Черкаської області : розпорядж. Кабінету Міністрів від 17 квіт. 2019 р. № 253 // Голос України. – 2019. – 15 трав. (№ 89). – С. 10–11.

370. Балякіна, Т. Кам'янська ОТГ : ставка на туризм і унікальну природу / Тетяна Балякіна // 7 днів Черкаси. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 4.

371. Бодяненко, І. Ірина Бодяненко : «Сагунівська ОТГ діє на результат» : [ОТГ – с. Сагунівка Черкас. р-ну та с. Боровиця і с. Топилівка Чигирин. р-ну] : інтерв'ю з головою громади Іриною Бодяненко / записала Наталя Віргуш // Черкас. край. – 2019. – 26 черв. (№ 28). – С. 5.

Участь черкащан в АТО, ООС

372. Новітні холодноряці : 93-я бригада ЗСУ кров'ю в боях здобула честь і право носити назву «Холодний Яр» : [93-я ОМБр «Холодний Яр» захищає Україну на Донбасі] // Козац. край. – 2019. – Квіт. (№ 2). – С. 3.

373. Буревій, О. Нелегкий шлях : батальйону «Черкаси» виповнилося 5 років : [історія створення та сьогодення військ. батальйону територ. оборони «Черкаси»] / Оксана Буревій // 7 днів Черкаси. – 2019. – 22 трав. (№ 21). – С. 15.

374. Орел, А. Батальйон «Черкаси» створили на 10 днів коштом меценатів : [п'ята річниця з дня створення 14-го окремого монопіхот. батальйону «Черкаси»] / Анна Орел // Газета по-українськи. – 2019. – 24 трав. (№ 39). – С. 6.

375. Пам'ять серця : зб. інформ. та фотоматеріалів / [упоряд. Маліщук Л. М. ; редкол.: Г. Ю. Шевченко та ін.]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2017. – 314 с. : іл.

Про військовослужбовців – жителів та вихідців з м. Черкаси, які загинули під час проведення антитерористичної операції.

376. У вогняному кільці. Оборона Луганського аеропорту / [С. Глотов, А. Глотова, А. Воронова та ін.]. – Київ : ДОВЖЕНКО БУКС, 2018. – 539 [1] с. : іл.

Черкашани, які загинули в районі аеропорту «Луганськ», травень-вересень 2014 р.: Д. О. Дібрівний – с. 503–504; І.І. Качур – с. 504; І.Є. Ідель – с. 524; В. М. Женжеруха – с. 530.

377. Щербатюк, О. Солдати його любили : [на Донбасі загинув боєць Олег Коваль, житель Лисянки] / Олександр Щербатюк // Сіл. вісті. – 2019. – 31 трав. (№ 43). – С. 2.

378. На Золотоніщині відкрили Алею Пам'яті і меморіальну дошку загиблому бійцеві АТО : [О. Коломійцю, уродженцю с. Дробрівці Золотоніс. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2019. – 15 трав. (№ 20). – С. 9.

379. Лісова, Л. Розповімо синові про відважного батька : [в Черкасах попрощалися з бійцем добровольчого батальйону «Айдар», учасником АТО Олександром Колядою] / Лідія Лісова // Голос України. – 2019. – 24 трав. (№ 96). – С. 9.

380. Загиблому в АТО генерал-майору Ігорю Момоту присвоєно звання Героя України : [колиш. кер. Голов. центру підготовки особ. складу Держ. прикордон. служби України в Оршанці] // Акцент. – 2019. – 8 мая (№ 19). – С. 6.

381. Кирей, Р. Волонтери-криголами : [внесок черкас. волонтерів для АТО] / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2019. – 17 трав. (№ 91). – С. 3.

РЕЛІГІЯ

382. У мікрорайоні «Лісовий» освятили новий храм : [новозбудов. храм на честь святого Архистратига Михаїла у м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2019. – 17 квіт. (№ 16). – С. 6.

383. Тарасенко, І. Ю. З історії Свято-Микільського Медведівського монастиря : [у 17 ст. на острові р. Тясмин] / Інна Юріївна Тарасенко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали ІV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 64–65.

384. Самков, О. М. Ігумен Жаботинського монастиря Єфрем Биковськимий : штрихи до портрету / Олександр Миколайович Самков // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 82–85.

НАУКА. ОСВІТА

385. Тренкін, Ю. В. Фінансова діяльність сільськогосподарської кооперації Української РСР доби НЕПу в дослідженнях представників Наукового товариства істориків-аграрників : [діяльність т-ва в Черкас. обл.] / Ю. В. Тренкін // Гуманітарний вісник. Сер. Історичні науки : [всеукр. зб. наук. пр.] / Черкас. держ. технолог. ун-т. ; [складання І. Ю. Стадник]. – Черкаси, 2017. – Число 27, вип. 11. – С. 176–186.

386. Левченко, Н. В. Освіта на Чигиринщині початку ХХ століття / Надія Федорівна Левченко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 173–177.

387. Мінська, О. І. Основні віхи історії Суботівської школи мовою документів шкільного архіву / Оксана Іванівна Мінська // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 245–250.

388. Юхно, Б. Від притулків до таборів відпочинку : 110 років тому на Черкащині організували перші позаосвітні заклади відпочинку : [1909-1980 рр.] / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 5 черв. (№ 22). – С. 6.

* * *

389. Сорока, В. «Директор» віртуальної школи : [Ольга Гергель – учитель математики Орловец. ЗОШ Городищен. р-ну заснувала Віртуал. шк. ІКТ] / Валентина Сорока // Освіта України. – 2019. – 24 черв. (№ 25). – С. 10–11.

390. Стригун, Ю. Черкаський школяр став найсильнішим в Україні з хімії : [О. Запорожець, учень Першої міськ. гімназії м. Черкаси] / Юрій Стригун // Акцент. – 2019. – 8 мая (№ 19). – С. 2.

391. Кирей, Р. Коли здоровий спосіб життя – найперша потреба : в Уман. мед коледжі на першому плані прищеплення навичок дух. зростання та фіз. розвитку / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2019. – 28 трав. (№ 98). – С. 4.

* * *

392. Єдиний у світі історичний інститут, з вікон якого видно Шлях із варяг у греки : [25 років ННІ історії та філософії Черкас. нац. ун-ту ім. Богдана Хмельницького] / Наталка Земзюліна та інші // Нова Доба. – 2019. – 22 трав. (№ 20). – С. 6.

393. Голиш, Г. Науковці та студенти ЧНУ ім. Б. Хмельницького долучаються до розкопок пам'ятки світового значення / Григорій Голиш // Нова Доба. – 2019. – 10 квіт. (№ 15). – С. 5.

394. Боєчко, Ф. Ф. На службі освіти й науці : [про життя та діяльність] : бесіда з колиш. ректором ЧНУ ім. Б. Хмельницького, Почес. громадянином м. Черкаси Федором Боєчком / записав Григорій Голиш // Нова Доба. – 2019. – 8 трав. (№ 18). – С. 10.

395. Гоцуляк Віктор Володимирович : доктор історичних наук, професор : біобібліогр. покажч. / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Наук. б-ка ім. М. Максимовича ; [уклад. Л. І. Синявська, О. З, Силка ; наук. ред. Г. М. Голиш]. – Черкаси : Гордієнко Є. І., 2018. – 151 с. – (Серія «Бібліографія вчених Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького» ; вип. 25). – Ім. покажч.: с. 139–146.

396. Пахаренко Василь Іванович : [літературознавець, дослідник голодомору, професор ЧНУ ім. Богдана Хмельницького] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 326 – 327.

397. Черевко, О. В. Олександр Черевко : «Турбота про людину – це і є велика політика» : [про життя та діяльність] : бесіда з ректором Черкас. нац. ун-ту ім. Богдана Хмельницького Олександром Володимировичем Черевком / спілкувалася Олена Столяр // Нова Доба. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 8–9.

398. Лісова, Л. Шанують традиції : сміливо крокують у майбутнє : [сьогодення Черкас. нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького : за матеріалами бесіди з ректором ЧНУ О. Черевком] / Лідія Лісова // Голос України. – 2019. – 6 черв. (№ 105). – С. 4.

399. Черевко, О. «Не соромно підбивати підсумки» : ректору Черкас. нац. ун-ту Олександру Черевку – 60 років : [інтерв'ю з громад. і політ. діячем, ректором ЧНУ] / записала Марія Андрєєва // Україна молода. – 2019. – 16 квіт. (№ 43). – С. 10.

* * *

400. Корисні знання та 100 % працевлаштування : [ф-т економіки та управління ЧДТУ] / Віктор Демиденко та інші // Нова Доба. – 2019. – 22 трав. (№ 20). – С. 7.

401. Стадник, І. Ю. Бушин М. І. – історик та громадський діяч : (до 80-річного ювілею вченого) / І. Ю. Стадник // Гуманітарний вісник. Сер. Історичні науки : [всеукр. зб. наук. пр.] / Черкас. держ. технолог. ун-т. ; [складання І. Ю. Стадник]. – Черкаси, 2017. – Число 27, вип. 11. – С. 213–217.

402. Кирей, Р. Без науки нема освіти : дослідн. діяльність викладачів і студентів Уман. держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини спрямована на реалізацію держ. освіт. політики / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2019. – 16 трав. (№ 90). – С. 5.

Діячі освіти і науки, імена яких пов'язані з краєм

403. Вітровчак Ніна Володимирівна : [дослідниця голодомору, уродженка с. Пляківка Кам'ян. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал

жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 77.

404. Григоренко, О. П. Уродженець Черкащини доктор історичних наук, професор О. М. Завальнюк – ректор Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка / Олександр Петрович Григоренко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 287–290.

405. Сібякіна, Т. М. Видатні люди Чигиринщини. О. П. Прокоф'єв – дослідник історії рідного краю / Тетяна Михайлівна Сібякіна // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 236–239.

406. Тептюк, Л. М. На варті ідеалів правди і справедливості : нарис про життя та діяльність Миколи Скиби : [юрист, уродженець с. Придніпровське Чорнобаїв. р-ну] / Л. М. Тептюк, О. С. Худолей // Гуманітарний вісник. Сер. Історичні науки : [всеукр. зб. наук. пр.] / Черкас. держ. технолог. ун-т. ; [складання І. Ю. Стадник]. – Черкаси, 2017. – Число 27, вип. 11. – С. 122–128.

407. Ушкалов, Л. В. Ловитва невловного птаха : життя Григорія Сковороди / Леонід Ушкалов ; [наук. ред. О. Сінченко ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад. та ін.]. – Вид. 2-ге. – Київ : Дух і літера, 2017. – 363 с.

Г. Сковорода у с. Коврай тепер Золотоніс. р-ну. – с. 173–200.

408. Ботьбот, О. М. Гнат Якович Стеллецький – визначний спелеоархеолог : [експедиція Г. Я. Стеллецького на Чигиринщину в 1921 р.] / Олена Миколаївна Ботьбот, Максим Форманчук // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 182–195.

409. Трощинська, О. І. Андрій Яковлів – визначний український історик права / Олена Іванівна Трощинська // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 196–201.

КУЛЬТУРА

410. Черкаська обласна державна адміністрація. Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю // Україна – сузір'я культур : зб. – Київ, 2018. – С. 206.

411. Ялівець, М. Черкащина фестивалить : [про фестивалі в Черкас. обл. у травні 2019 р.] / Микола Ялівець // Нова Доба. – 2019. – 5 черв. (№ 22). – С. 1.

412. Громадська, Л. «В ріднім краю панувати не дамо нікому» : уже 24-й рік поспіль у Холодному Яру вшановують героїв України різни часів : [ініціатива належить Роману Ковалю, президенту Іст. клубу «Холодний Яр», бесіда з істориком] / Лариса Громадська // Україна молода. – 2019. – 15 трав. (№ 53). – С. 3.

413. Даниленко, О. Найкраще село Черкащини знову приймало пісенну толоку : [с. Берестівець Уман. р-ну] / Ольга Даниленко // Черкас. край. – 2019. – 26 черв. (№ 28). – С. 4.

414. Моренко, Л. «Мости над Россю» : у барабани слід бити ще гучніше : [міжобл. мистецько-еколог. конкурс-фестиваль у м. Корсунь-Шевченківський] / Людмила Моренко // Нова Доба. – 2019. – 12 черв. (№ 23). – С. 7.

415. Степанов, М. У Буках пройшов перший гриль-фестиваль : [BUKY GRILL FEST у с. Буки Маньків. р-ну] / Максим Степанов // Вечірні Черкаси. – 2019. – 12 черв. (№ 24). – С. 7.

416. Шипша, В. Картина французького режисера отримала Гран-Прі Канівського міжнародного кінофестивалю імені Юрія Іллєнка та головний приз від Людмили Русаліної : [кінофестиваль 17-19 трав. 2019 р. у м. Канів] / Віталій Шипша // Вечірні Черкаси. – 2019. – 22 трав. (№ 21). – С. 9.

* * *

417. Онищенко, Д. В. Історія створення Черкаського академічного заслуженого українського хору / Д. В. Онищенко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018» : зб. матеріалів ХХ

Всеукр. наук. конф. молодих учених, Черкаси, 19-20 квіт. 2018. – Черкаси, 2018. – С. 294–296.

418. Юхно, Б. Два ювілеї головної книгозбірні краю : [120-річчя Черкас. обл. універс. наук. б-ки ім. Тараса Шевченка] / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 17 квіт. (№ 16). – С. 6, 24.

419. Соколовська, Л. «У бібліотеці відчуваєш інший вимір» : [урочистості з нагоди 120-річчя Черкас. ОУНБ ім. Тараса Шевченка] / Лариса Соколовська // Черкас. край. – 2019. – 17 квіт. (№ 17). – С. 4.

420. Кирей, Р. 100 років документальної пам'яті : багаті архів. фонди дають змогу кожному доторкнутися минулого Черкас. краю від його витоків до наших днів : [Держ. архіву Черкас. обл. виповнилося 100 років] / Роман Кирей // Уряд. кур'єр. – 2019. – 13 квіт. (№ 72). – С. 4.

421. Клименко, Т. А. Державному архіву області – 100 років : за цей період із архівної секції він став унікальним документосховищем джерел інформації про наш край : бесіда з директором Держ. архіву Черкас. обл. Тетяною Клименко / розпитувала Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2019. – 3 квіт. (№ 15). – С. 4.

422. Клименко, Т. А. Державному архіву області – століття : цьогоріч обласній збірні документів виповнюється поважні 100 років : [Держ. архів Черкас. обл.] / Тетяна Анатоліївна Клименко // Нова Доба. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 6.

423. Від початку XVIII століття й до сьогодні : [про архів. фонди Держ. архів Черкас. обл.] // Нова Доба. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 7.

Засоби масової інформації

424. Юхно, Б. Про перші черкаські газети / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 12 черв. (№ 23). – С. 10.

425. «Черкаський край» отримав нагороди : [профес. відзнаки журналістам обл. газ.] // Черкас. край. – 2019. – 12 черв. (№ 23). – С. 3.

426. Войцеховська, О. КП «Медіа-центр» – це п'ять в одному : від газети «Сміла» до комунального підприємства «Медіа-центр» : [ЗМІ Смілян. р-ну] / Ольга Войцеховська // Черкас. край. – 2019. – 5 черв. (№ 25). – С. 6.

427. Калиновська, Т. Черкаські журналісти шанують традиції : до 60-річчя НСЖУ / Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2019. – 15 трав. (№ 22). – С. 5.

428. Головний редактор «Черкаського краю» отримала звання «Заслужений журналіст України» : [Т. С. Калиновська] // Черкас. край. – 2019. – 15 трав. (№ 22). – С. 3.

429. Гострі публікації Вадима Комарова перешкоджали чинити свавілля : [некролог про черкас. журналіста-розслідувача В. Комарова] // Черкас. край. – 2019. – 26 черв. (№ 28). – С. 4.

430. Волонтер і активіст Микола Мусієнко долучився до Спілки журналістів : [М. Мусієнко, журналіст, житель с. Степанки Черкас. р-ну] // Черкас. край. – 2019. – 22 трав. (№ 23). – С. 6.

431. Калиновська, Т. Мільйон на книговидання : [про 27 вид., затвердж. експерт. радою при Черкас. ОДА на 2019 р.] / Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2019. – 22 трав. (№ 23). – С. 7.

432. Горбаченко, Н. Чотирнадцять місцевих радіостанцій перевиконують мовні квоти : [місц. та регіон. радіостанції Черкас. обл.] : бесіда з представником Нац. ради з питань телебачення і радіомовлення України в Черкас. обл. Надією Горбаченко / розпитувала Лариса Соколовська // Черкас. край. – 2019. – 5 черв. (№ 25). – С. 6.

МИСТЕЦТВО. ЧЕРКАЩИНА У ТВОРАХ МИСТЕЦТВА

433. Сивокінь, П. Корсунь-Шевченківський хоровий гурт отримав чергову нагороду : [вокально-хор. гурт «Оберіг» м. Корсунь-Шевченківський] / Петро Сивокінь // Нова Доба. – 2019. – 24 квіт. (№ 17). – С. 4.

434. Мистецький пленер «Тараса пензлі оживають» завершився тріумфальним розгортанням державного прапора : [мист. захід-конкурс у с. Шевченкове Звенигород. р-ну] / виконав. ком. обл. ради // Черкас. край. – 2019. – 26 черв. (№ 28). – С. 3.

435. Уманчанка прославилася на європейському просторі іграшками ручної роботи : [Н. Король, майстриня автор. іграшок,

уродженка м. Умань] // Вечірні Черкаси. – 2019. – 15 трав. (№ 20). – С. 10.

436. Афонін, В. Віктор Афонін: «Поєднувати сім'ю і кар'єру неможливо» : [вислови черкас. художника] / Записала Ірина Шевченко // Країна. – 2019. – № 21. – С. 27–28.

437. Бондар, І. Подвижник мистецтва, або професор Іван Бондар не збавляє обертів своєї долі : розмова з нар. худож. І. І. Бондарем / провів Григорій Голиш // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 1. – С. 296–304.

438. Найден, О. С. Едуард Гудзенко // Найден О. С. Міф. Фольклор. Форма. Образ / О. С. Найден. – Київ, 2017. – С. 297–302.

Е. Гудзенко – художник, колишній житель с. Будище Черкас. р-ну.

439. Найден, О. С. Лисенкова веселка : [І. Лисенко, худож., колиш. житель с. Золотоношка Драбів. р-ну] // Найден О. С. Міф. Фольклор. Форма. Образ / О. С. Найден. – Київ, 2017. – С. 266–268.

* * *

440. На Черкащині тривають зйомки фільму «Чорний Ворон» : [на залізн. ст. «Поташ» у Маньків. р-ні] // Козац. край. – 2019. – Квіт. (№ 2). – С. 8.

441. На Черкащині завершилося знімання фільму «Чорний Ворон» / за інформацією прес-служби Держкіно // 7 днів Черкаси. – 2019. – 8 трав. (№ 19). – С. 13.

Діячі культури і мистецтва, імена яких пов'язані з краєм

442. Силка, О. З. Бандури пісня недоспівана..., або Суспільний виклик Михайла Злобинця / Оксана Силка, Лариса Синявська ; [наук. ред. О. П. Реєнт] ; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького [та ін.]. – Черкаси : Гордієнко Є. І., 2017. – 244 с. : іл. – Містить бібліогр.

Про бандуриста, педагога М. О. Злобинця, уродженця м. Золотоноша. Антологія робіт М. Злобинця.

443. Сабадир, Г. Іван Піддубний: честь дорожча за все : [видат. укр. спортсмен-борець, уродженець с. Красенівка Чорнобаїв. р-ну] / Георгій Сабадир // Личности. – 2019. – № 4. – С. 70–89.

444. Корній, Л. П. Кирило Стеценко // Корній Л. П. Історія української музичної культури від давнини до початку ХХ століття / Лідія Корній ; [ред. Л. А. Гнатюк]. – Київ, 2018. – С. 296–307.

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ. КРАЙ В ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРАХ. ТОПОНІМІКА

445. Холодний Яр : часопис. № 1 / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2018.–319 с.

Твори О. Діхтяренка, В. П'ятун-Діброви, П. Поліщука, Н. Лапіної, Г. Діхтяренка, Н. Вівчарика, О. Месеврі, В. Поліщука, С. Носаня, Н. Горішної, С. Горбань та ін.

446. Холодний Яр : часопис. № 2 / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2018.–325 с.

Твори М. Гаптаря, Л. Тараненко, О. Месеврі, Н. Лапіної, С. Горбань, В. Кикотя, Н. Горішної, В. Захарченка, М. Вейцмана, В. Поліщука, В. Коваленко, О. Вертипорох, М. Павленко та ін.

447. Двірняк, С. «Янталка» : шляхи становлення : [про літ.-мистец. об-ня Корсунщини «Янталка»] / Станіслав Двірняк // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 1. – С. 262–264.

448. Павленко, М. Під небом Тичини й іменем Бажана : [про літ. об-ня ім. Миколи Бажана в м. Умань] / Марина Павленко // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 2. – С. 284–285.

* * *

449. Тараненко, Л. Рішучість перенестись через межу : [про творчість М. Л. Гаптаря, поета, уродженця с. Орловець Городищен. р-

ну] / Людмила Тараненко // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 2. – С. 241–245.

450. Герасименко, І. І. Намисто / Іван Герасименко. – Сміла : Грязнова О. А., 2017. – 28 с.

Автор – житель м. Сміла.

451. Головченко, В. Р. Свет незакатный : [стихи] / Василий Головченко ; [предисл. А. Михайлевского]. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – Сміла : Грязнов О. М., 2016. – 129 с.

Автор – уродженець с. Самгородок Смілян. р-ну, житель м. Сміла.

452. Вертипорох, О. Жіноча проза по-черкаськи : [про творчість черкас. письменниць С. Горбань та Н. Лапіної] / Оксана Вертипорох // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 2. – С. 265–272.

453. Гордон, О. Сонячна система поезії Наталії Горішної / Олександр Гордан // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 1. – С. 246–251.

454. Горішна, Н. Низький уклін : вінок сонетів / Наталія Горішна // Київ. – 2019. – № 5/6. – С. [76]–82.

455. Желєзняк, О. Неймовірні таємниці від Олени Желєзняк : [про життя та діяльність] : бесіда з черкас. журналісткою і літераторкою Оленою Желєзняк / спілкувався Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 3 квіт. (№ 14). – С. 10.

456. Соколовська, Л. Василь Захарченко : [біограф. довідка, есе] / Лариса Соколовська // Черкас. край. – 2019. – 3 квіт. (№ 15). – С. 5.

457. Іванченко Михайло Григорович : [художник, письменник, свідок голодомору, уродженець с. Гусакове Звенигород. р-ну] // Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / М-во культури України, Нац. музей «Меморіал жертв Голодомору», Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; автор. текст Марочко В. І. – Дрогобич, 2018. – С. 157.

458. Кришовська, В. В. Співчутливе серце : вірші : [для мол. шк. віку] / Валерія Кришовська ; [іл. О. Савранської ; фото Д. Мачулки]. – Корсунь-Шевченківський : І. В. Майдаченко, 2018. – 167 с., [12] с. іл. : іл.

Автор – жителька м. Корсунь-Шевченківський.

459. Даник, В. А все починалося – ...з нього! : [помер черкас. поет С. П. Левченко] / Володимир Даник // Нова Доба. – 2019. – 19 черв. (№ 24). – С. 4.

460. Носань, С. Поет, громадянин, патріот : [про П. Линовицького, поета, колиш. жителя м. Черкаси] / Сергій Носань // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 1. – С. 223–226.

461. Поліщук, В. Картини життя Миколи Негоди : (текст для моновистави) / Володимир Поліщук // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 1. – С. 191–218.

462. Павленко, М. Як шкільний зошит «із горища» може вплинути на життя : [про творчість] : бесіда з письменницею, жителькою м. Умань Мариною Павленко / записала Сніжана Калюжна // Нова Доба. – 2019. – 10 квіт. (№ 15). – С. 10.

463. Поліщук, В. Недооцінений поет : [про В. І. П'ятун-Діброву, поета, уродженця с. Мельниківка Смілян. р-ну] / Володимир Поліщук // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 1. – С. 219–222.

* * *

464. Комаренко, В. В. Чигиринщина в українській літературі XVIII ст. / Валентина Володимирівна Комаренко // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 89–96.

* * *

465. Кукса, Н. В. Походження назви села Суботів : версії / Надія Василівна Кукса // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 158–159.

466. Кукса, Н. В. Топоніміка Суботова та околиць / Надія Василівна Кукса // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 159–165.

Письменники, імена яких пов'язані з краєм

467. Дисиденти : антол. текстів / [Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.» та ін. ; упоряд. О. Сінченко та ін. ; наук. ред. О. Сінченко]. – Київ : Дух і Літера, 2018. – 655 с.

Вірші А. Лупиноса, В. Симоненка – с. 36–37, 70–73; останнє слово на судовому процесі В. Черновола – с. 212–218.

* * *

468. Голиш, Г. Кесар медицини й літератури : [К. Білиловський, поет, публіцист, перекладач, медик-практик, уродженець с. Вознесенське Золоніс. р-ну] / Григорій Голиш // Нова Доба. – 2019. – 5 черв. (№ 22). – С. 10.

469. Поліщук, В. Т. Гасло «Геть від Москви!» : варіант Нечуя-Левицького : до 100-річчя з дня смерті класика / Володимир Поліщук // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 2. – С. 246–253.

470. Чернюк, С. Тодось Осьмачка: жахливий, божевільний, геніальний : [життя та творчість письменника] / Сніжана Чернюк // Дивослово. – 2019. – № 6. – С. 48–54. – Бібліогр.: с. 54.

471. Коваленко, В. М. «Й-Богу,... що я ніколи не був одружений!» : (уривок із книги про родовід Тодося Осьмачки «Русалко з куцівських ярів») / Валентина Коваленко // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 2. – С. 254–264.

472. Бонь, Н. Родовід Осьмачки до десятого коліна представили в Куцівці : [вручення премії ім. Тодося Осьмачки за 2019 р. у с. Куцівка Смілян. р-ну поету М. Слюсаревському, уродженцю с. Гельмязів Золотоніс. р-ну] / Наталія Бонь, Сергій Ткаченко // Черкас. край. – 2019. – 22 трав. (№ 23). – С. 4.

473. Рутківський, В. Г. Бухтик з тихого затону : казк. повість для дітей мол. шк. віку / Володимир Рутківський ; [іл. Р. Попського]. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2018. – 240 с. : іл.

474. Рутківський, В. Г. Сторожова застава : повість із життя Київ. Русі / Володимир Рутківський ; [іл. М. Паленка]. – Вид. 6-те. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2018. – 304 с. : іл.

475. Слабошпицький, М. Тіні в дзеркалі : про час і про людей : те, чого ви не прочитаєте в історії літ. : [спогади] / Михайло Слабошпицький ; [видавн. рада : В. Брюховецький та ін.]. – Київ : Ярославів Вал, 2018. – 733, [2] с. : іл. – Ім. покажч. с. 718–733.

476. Вівчарик, Н. Премію Осьмачки здобув науковець і поет із Києва : [лауреат 2019 р. – М. Слюсаревський, уродженець с. Гельмязів Золотоніс. р-н] / Назарій Вівчарик // Вечірні Черкаси. – 2019. – 22 трав. (№ 21). – С. 5.

477. Засновують літературну премію імені Миколи Терещенка : [в галузі худож. перекладу на Золотоніщині] // Нова Доба. – 2019. – 8 трав. (№ 18). – С. 5.

Тарас Шевченко

478. Шевченко, Тарас Григорович. Щоденні записки (журнал) Тараса Шевченка / [Т. Г. Шевченко] ; за ред. С. Єфремова ; [передм. В. Пахаренка] ; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Черкас. наук. центр шевченкознав. дослідж., Нац. заповідник «Батьківщина Т. Шевченка». – Репр. відтворення вид. 1927 р. –

Черкаси : Третьяков О. М., 2018. – 847 с., [6] арк. іл. – На тит. арк. авт. не зазнач. – Показч. ім.: с. 825–843.

479. Юхно, Б. Довга дорога додому : 22 травня – річниця перепоховання Тараса Шевченка / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 22 трав. (№ 20). – С. 10.

480. Шарапа, О. Тарас Шевченко у Черкасах / Ольга Шарапа // Нова Доба. – 2019. – 15 трав. (№ 19). – С. 8–9.

481. Згадай мене, брате! Тарас Шевченко в контексті свого часу / [авт.-упоряд. Ю. О. Іванченко]. – Київ : Парлам. Вид-во, 2018. – 431 с. : іл.

Нариси про сучасників поета, яким він присвятив свої твори, листування Т. Шевченка, спогади про нього. Серед сучасників поета – земляки: Оксана Коваленко, Семен Гулак-Артемівський, Ярина Бойко (сестра) Ликера Полусмак, Марія Максимович, Михайло Максимович, Варфоломій Шевченко, Іван Сошенко.

482. Брижицька, С. А. Музей Тараса Шевченко на Тарасовій горі у світі, що змінюється / Світлана Анатоліївна Брижицька // Чигиринщина : історія і сьогодення : матеріали IV наук.-практ. конф., [Чигирин], 1-2 листоп. 2012 р. / Нац. іст.-культур. заповідник «Чигирин» ; [упоряд. Я. Л. Діденко та ін.]. – Черкаси, 2018. – С. 265–268.

483. Юхно, Б. Ювілей скарбниці Тарасового слова : 19 травня музей «Кобзаря» відзначає 30-річчя : [«Музей «Кобзаря» Т. Г. Шевченка у м. Черкаси] / Борис Юхно // Нова Доба. – 2019. – 15 трав. (№ 19). – С. 8–9.

484. Лісова, Л. «Кобзар» об'єднує творчу еліту : [музей «Кобзаря» Тараса Шевченка урочисто відзначив 30-річчя свого заснування] / Лідія Лісова // Голос України. – 2019. – 8 черв. (№ 107). – С. 6.

Василь Симоненко

485. Вейцман, М. Підстрелений в мент злету (Василь Симоненко) : розділи з книги спогадів / Марк Вейцман // Холодний Яр : часопис / Черкас. обл. орг. Нац. спілки письменників України ; [ред. В. Т. Поліщук]. – Черкаси, 2018. – № 2. – С. 231–240.

486. Варданян, М. В. «Україна-єдина» : модуси національно-екзистенційного опору в доробку для дітей Леоніда Полтави та В. Симоненка 50-60-х рр. / Марина Варданян // Варданян М. Свій-чужий в українській діаспорній літературі для дітей та юнацтва : національна концептосфера, імагологічні моделі : монографія / Марина Варданян. – Кривий Ріг, 2018. – Розд. 3. – С. 218–230.

Зміст

Від укладача.....	3
Загальні праці про область. Міста і села краю. Населення.....	4
Краєзнавство. Пам'ятки історії і культури. Історико-культурні заповідники.....	4
Археологія. Етнографія. Геральдика. Нумізматика.....	5
Історія.....	8
Історія краю до 1917 року.....	8
Черкащина в період Української революції 1917-1921 рр.....	8
Голодомор 1932-1933 р.....	9
Репресії на Черкащині.....	12
Край в роки Другої світової війни.....	12
Друга половина ХХ ст.–ХХІ ст.....	13
Історія міст і сіл Черкащини.....	14
Громадсько-політичні, історичні та військові діячі, імена яких пов'язані з краєм.....	16
Природа. Екологія.....	19
Економіка області.....	22
Промисловість. Комунальне господарство.....	22
Сільське господарство.....	22
Охорона здоров'я.....	23
Фізична культура і спорт. Туризм.....	24
Суспільно-політичне життя області.....	24
Державна влада і управління.....	25
Об'єднані територіальні громади Черкащини.....	26
Участь черкащан в АТО, ООС.....	26
Релігія.....	27
Наука. Освіта.....	28
Діячі освіти і науки, імена яких пов'язані з краєм.....	30
Культура.....	32
Засоби масової інформації.....	33
Мистецтво. Черкащина у творах мистецтва.....	34
Діячі культури і мистецтва, імена яких пов'язані з краєм.....	35
Літературне життя. Край в літературних творах. Топоніміка.....	36
Письменники, імена яких пов'язані з краєм.....	39
Тарас Шевченко.....	40
Василь Симоненко.....	41

Бібліографічне видання

**ЛІТЕРАТУРА ПРО ЧЕРКАСЬКУ ОБЛАСТЬ
ЗА II КВАРТАЛ 2019 РОКУ**

Бібліографічний покажчик

Укладач
Демченко Людмила Тимофіївна

Відповідальна за випуск ***Л. П. Капкаєва***

Редагування, комп'ютерне опрацювання ***І. В. Чорна***

Формат 60x84/16

Видавець і виготовлювач
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»,
вул. Байди-Вишневецького, 8, м. Черкаси, 18001

Підписано до друку 19.07.2019. Тир. 35. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка